

Praktijktips Buurtpreventie

Inhoud

Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Hoofdstuk 1 Inleiding	5
Hoofdstuk 2 Oprichten van een buurtpreventieteam	7
Hoofdstuk 3 Vuistregels buurtpreventie	11
Hoofdstuk 4 Waarnemen en rapporteren	14
Hoofdstuk 5 Wettelijke bevoegdheden	16
Hoofdstuk 6 Communicatietips	19
Hoofdstuk 7 Omgaan met agressie	22
Hoofdstuk 8 Straatcultuur	27
Hoofdstuk 9 Ketenpartners	29
Hoofdstuk 10 Praktijksituaties	31

Deze gids is in opdracht van de VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam (VAR) geschreven door Michiel Jansen, trainer/adviseur Factor Veiligheid! naar aanleiding van zes trainingen die zijn verzorgd door Factor Veiligheid! voor de VAR.

FACTOR VEILIGHEID!
Leren in de frontlijn

Buurtpreventie is een effectief instrument om de veiligheid en de leefbaarheid in een wijk te vergroten. Verschillende onderzoeken wijzen dit uit. Onderzoekers wijzen echter ook op risico's die aan buurtpreventie kleven. Soms treden buurtpreventieleden te ferm op en overschrijden hun bevoegdheden. Andere buurtpreventieleden zijn juist handelingsverlegen omdat ze niet goed raad weten met een situatie. Dit soort incidenten doet afbreuk aan een waardevol vrijwilligersinitiatief, waardoor buurtpreventie ten onrechte een negatieve bijklank krijgt.

Deze Buurtpreventiegids is geschreven naar aanleiding van een pilot waarbij buurtpreventieteams in zes gemeenten in 2016 in de regio Rotterdam een training hebben ontvangen om deze problemen te ondervangen. De drivergroep Veilig Wonen van de VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam heeft deze proeftuin opgezet om te onderzoeken of training een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het versterken van de kennis, vaardigheden en professionaliteit van buurtpreventieteams. De training bestond uit een theoretisch deel en een praktijkdeel waarbij de teamleden lastige situaties konden oefenen met acteurs. Deze gids bundelt de belangrijkste inzichten van deze training en biedt een antwoord op allerlei praktische vragen waarmee buurtpreventieleden tijdens hun ronde te maken kunnen krijgen. Wanneer is een situatie verdacht en wanneer niet? Welke wettelijke bevoegdheden heeft een buurtpreventielid? Onder welke omstandigheden mag iemand worden aangehouden? Hoe ga je om met iemand die agressief is? Of met een klagende bewoner?

De evaluatie van de pilot heeft uitgewezen dat een training buurtpreventieleden daadwerkelijk kan helpen bij de uitvoering van hun taak. Wel is het van belang om de opgedane kennis op peil te houden en door te geven aan nieuwe leden die de training niet hebben gevolgd. Ik hoop dat de VeiligheidsAlliantie met deze Buurtpreventiegids daaraan een bijdrage kan leveren.

Drs. S. Stoop,

Voorzitter van de drivergroep Veilig Wonen
VeiligheidsAlliantie regio Rotterdam
Burgemeester van de gemeente Korendijk

Het doel van deze buurtpreventiegids is het ondersteunen van buurtpreventieteams (BPT) bij de uitvoering van hun werkzaamheden. Deze gids bevat informatie uit de VAR-training, maar is ook goed te gebruiken zonder de training gevolgd te hebben. Het bevat allerlei praktische tips, die voor iedereen in de buurtpreventiepraktijk van pas kunnen komen.

Hoofdstuk 1 geeft algemene informatie over de opkomst en de toename van het aantal buurtpreventieteams. Er wordt ingegaan op de vragen wat buurtpreventie inhoudt en wat bekend is over de effecten van buurtpreventie.

Hoofdstuk 2 'De oprichting van een buurtpreventieteam' beschrijft welke stappen essentieel zijn bij het starten van een team.

Vervolgens worden in **hoofdstuk 3** 'Vuistregels buurtpreventie' de belangrijkste richtlijnen behandeld die een buurtpreventieteam tot een succes maken.

Het proces van het waarnemen, het vastleggen van signalementen en kentekens en het rapporteren, worden in **hoofdstuk 4** 'Waarnemen en rapporteren' beschreven. Het motto 'zien, horen en melden' maakt duidelijk dat de basis van het werk bestaat uit goed observeren. Buurtpreventieleden zijn de 'extra ogen en oren' voor de gemeente en de politie in de buurt.

In **hoofdstuk 5** 'Wettelijke bevoegdheden' komen de bevoegdheden aan bod die burgers en dus ook de leden van buurtpreventieteams hebben. Ook wordt benoemd in welke situaties beter niet kan worden ingegrepen, ook al is dat wettelijk wel toegestaan.

Hoofdstuk 6 'Communicatietips' geeft adviezen die bijdragen aan een goede communicatie in allerlei verschillende situaties. Bij alle activiteiten ten behoeve van buurtpreventie draait het om communicatie; in de eerste plaats met de bewoners op straat, maar ook onderling in het team en met de ketenpartners gemeente en politie.

Bij het uitvoeren van het werk binnen een buurtpreventieteam is er altijd een kans dat buurtpreventieleden met agressieve mensen in aanraking komen.

Hoofdstuk 7 'Omgaan met agressie' biedt inzicht in verschillende vormen van agressie en geeft richtlijnen om daar effectief mee om te gaan.

In **hoofdstuk 8** 'Straatcultuur' staat informatie over de specifieke manier waarop jongeren reageren en communiceren. Het herkennen van elementen uit de straatcultuur helpt een buurtpreventieteam om jeugd op een doeltreffende manier aan te spreken.

Voor elk buurtpreventieteam is het goed om te weten welke organisaties belangrijk zijn en wat hun taken zijn.

Hoofdstuk 9 'Ketenpartners' geeft hier een overzicht van. In het bijzonder wordt ingezoomd op de rol en bijdrage van de gemeente.

Hoofdstuk 1 - Inleiding

Burgers zelf actief

In 2016 zijn ongeveer 700 buurtpreventieteams actief in bijna de helft van de gemeenten in Nederland. Nooit eerder was dit aantal zo groot. Buurtpreventie is de laatste 15 jaar sterk in opkomst. Buurttoezicht heeft ook een impuls gekregen door de enorme populariteit van WhatsApp-groepen, waarmee bewoners elkaar informeren over onveilige zaken in de wijk.

De aanleiding voor de oprichting van buurtpreventieteams heeft in veel gevallen te maken met een toename van het aantal woninginbraken of met klachten over overlast. Enkele bewoners nemen dan het initiatief en zoeken contact met de gemeente of de politie.

Wat is buurtpreventie?

Onder buurtpreventie wordt in deze gids verstaan: de vrijwillige inspanning van bewoners om door middel van actief toezicht bij te dragen aan de veiligheid van de woonbuurt.

Meestal loopt een team in herkenbare kleding door de wijk.

Het team houdt zich bezig met:

1. het signaleren en melden van verdachte handelingen onveilige situaties en overlast.
2. het informeren en voorlichten van bewoners over veiligheid.

Er zijn actieve en passieve vormen van burgertoezicht te onderscheiden. Van passief toezicht is sprake wanneer bewoners elkaar via WhatsApp op de hoogte houden van mogelijk onveilige situaties. Als bewoners ook daadwerkelijk gaan lopen in de wijk dan wordt dit de actieve variant genoemd. Deze gids is met name voor deze groep geschreven.

Bij buurtpreventie ligt de focus over het algemeen op de thema's woninginbraak, overlast, verloedering, jeugdoverlast en vandalisme.

Buurtpreventie verklaard

Veiligheid op straat is al langere tijd niet meer de taak van de politie alleen. Ook gemeenten, ondernemers, woningbouwverenigingen, jongerenwerk en allerlei andere partijen hebben een eigen verantwoordelijkheid voor de veiligheid op straat. De politie kan immers niet overal tegelijkertijd zijn.

Bovendien zet de politie meer in op 'heterdaadkracht'. Wanneer direct na een inbraak belangrijke gegevens verzameld worden, is de kans op een aanhouding veel groter dan wanneer de politie op een later moment een rechercheonderzoek start. Met naar schatting ruim 10.000 buurtpreventielopers is dit een reële steun voor de opsporing. Meer dan vroeger zijn mensen daarom bereid een steentje bij te dragen. Deelname aan buurtpreventie geeft de leden van het team bovendien een gevoel van daadkracht omdat ze echt iets kunnen bijdragen in hun woonbuurt.

Buurtpreventiewerk draagt ook op een indirecte manier bij aan het verhogen van veiligheid. Vervuiling, vernieling en graffiti nodigen eerder uit tot criminaliteit dan een schone, prettige en leefbare woonomgeving. 'Schoon, heel en veilig!' worden dan ook vaak in één adem genoemd.

Effecten van buurtpreventie

Recent onderzoek (Lub, 2016) heeft uitgewezen dat buurtpreventie de volgende effecten heeft:

1. Buurtpreventie vergroot de collectieve zelfredzaamheid	+
2. Bewoners worden alerter op veiligheidsrisico's	+
3. Het draagt positief bij aan terugdringen van criminaliteit	+
4. Het verhoogt de meldingsbereidheid van bewoners	+
5. Het kan het veiligheidsgevoel vergroten	+
6. Het kan er toe leiden dat bewoners en ondernemers zich weer zelf verantwoordelijk voelen	+
7. Het kan het veiligheidsgevoel doen afnemen	-
8. Het kan leiden tot stigmatisering van bepaalde groepen	-

Zoals uit de laatste twee genoemde effecten blijkt, veroorzaken buurtpreventieteams onbedoeld soms negatieve effecten. Overijverig buurtpreventiewerk kan in sommige gevallen juist leiden tot een afname van het veiligheidsgevoel. Buurtpreventieteams doen er daarom goed aan daar ook oog voor te hebben. Niet alleen kunnen zij helpen om inbraken te voorkomen en daders op te sporen. Zij kunnen ook een reële bijdrage leveren aan het verhogen van het veiligheidsgevoel, door zichtbaar te zijn en contact te houden met de bewoners. Bewoners die goed contact hebben met hun buurtpreventieleden en hen regelmatig zien, voelen zich veiliger en krijgen meer vertrouwen in de gemeente en politie.

Hoofdstuk 2 - Het oprichten van een buurtpreventieteam

Deze buurtpreventiegids is in de eerste plaats gericht op de ondersteuning van bestaande buurtpreventieteams met praktische adviezen en tips. Toch kan het misschien geen kwaad om op deze plaats even stil te staan bij het opstarten van een nieuw team. Wat komt daar zoal bij kijken?

Een burgerinitiatief kan natuurlijk altijd naar eigen inzicht van de oprichters worden vorm gegeven, maar het kan lonen om kennis te nemen van praktijkervaringen van andere teams.

Er staan enkele handleidingen met stappenplannen en aandachtspunten voor het succesvol oprichten van een buurtpreventieteam op internet:

- **Kleurenwijzer buurtpreventieteams**; stappenplan van het CCV voor het oprichten van een buurtpreventieteam door bewoners of de gemeente (te bestellen bij het CCV).
- **Dossier Smart Alarm**; deze website van een particulier bedrijf geeft informatie over het opzetten van een buurtpreventieteam.

Het volgende overzicht laat zien welke stappen in het oprichtingsproces kunnen worden onderscheiden. Het is uiteraard een richtlijn; niet alle stappen zullen van toepassing zijn in elke situatie.

1. Voorbereidingsfase - nadenken over de volgende vragen

- a. Wat zijn de problemen in de wijk?
- b. Kan buurtpreventie een bijdrage leveren aan het oplossen van die problemen?
- c. Is er draagvlak onder de bewoners?
- d. Wat is het doel?

2. Contact zoeken met de gemeente

- a. Wie is het aanspreekpunt binnen de gemeente?
- b. In een gesprek kunt u toelichten dat buurtpreventie een bijdrage aan de problemen kan leveren
- c. Aangeven of het gebied zich leent voor buurtpreventie, sociaal en fysiek
- d. U kunt enkele punten bespreken: wat is het exacte gebied, welke buurt(en), welke straten?
- e. De gemeente zal geïnteresseerd zijn naar het draagvlak onder bewoners
- f. Misschien is een startbijdrage of subsidie mogelijk?

3. Communicatie

- a. Als u een bewonersbijeenkomst gaat organiseren kunt u:
  1. bewoners, politie, gemeente en woningcorporatie uitnodigen
  2. informatie geven over buurtproblemen
  3. mogelijkheden van buurtpreventie aangeven
  4. leden werven voor het team
  5. doelen vaststellen
- b. U kunt afspreken met gemeente en politie:
  1. prioriteiten in de buurt
  2. gebruik van ondersteunende middelen (bv. WhatsApp)
  3. samenwerking met andere instellingen
- c. Interne afspraken voor buurtpreventieteam maken
  1. teamafspraken
  2. gestelde doelen en aandachtspunten
  3. basisregels

4. Werkgroepen kunnen u werk uit handen nemen

- a. U begint met inventariseren van de projecten
- b. Voor de projecten kunt u werkgroepjes van bewoners maken, zoals voor:
  1. taken en verantwoordelijkheden
  2. het maken van een site en Facebook pagina
  3. het plaatsen van borden

5. Na officiële start

- a. kunt u vaste overlegmomenten intern afspreken
- b. communicatielijnen met politie en gemeente afspreken
- c. nadenken over een eerste evaluatie; effectiviteit en monitoring
- d. minimaal jaarlijks overleg instellen met gemeenten en politie

Duidelijke keuze van doelen en activiteiten

Het is op de eerste plaats belangrijk dat elk buurtpreventieteam op basis van de wijk en de problemen in de wijk bewust doelen kiest. Vervolgens kan het team zich richten op de activiteiten, die bijdragen aan de doelen. Deze activiteiten zullen dus per team verschillen, afhankelijk van de problemen in de buurt en de voorkeur voor een werkwijze van de betrokken vrijwilligers.

Buurtpreventieteams kunnen de volgende doelen hebben:

- vergroten van de veiligheid, de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel
- afschrikken van potentiële daders en overlastplegers
- verkleinen van de gelegenheid tot het plegen van criminaliteit
- vergroten van de sociale samenhang in de buurt

Om deze doelen te behalen kunt u aan de volgende activiteiten denken:

- lopen door de buurt, zichtbaar en herkenbaar als buurtpreventieteam aanspreekbaar zijn
- geven van preventie-adviezen aan bewoners
- meedoen met de politie aan (preventie-)acties ('witte voetjes actie')
- uitoefenen van toezicht op specifieke plekken of groepen
- melden van informatie aan de relevante organisaties
- aanspreken van bewoners op kleine overtredingen.

Werving nieuwe leden

Voor veel teams is het een uitdaging om nieuwe leden te krijgen. Hieronder een aantal tips:

1. Maak persoonlijk contact met bewoners en ga met hen in gesprek. Zorg dat de boodschap bij de buurtbewoners direct binnen komt. In plaats van hen met feitelijke cijfers proberen te overtuigen werkt het vaak beter om mensen op een bepaald gevoel aan te spreken. Dus meer in de sfeer van: 'U wilt toch ook dat uw kinderen hier veilig buiten kunnen spelen!'. Hierbij kan een flyer als ondersteuning van het verhaal worden gebruikt.
2. Als zich een inbraakgolf in de wijk voor doet dan is het vervelend, maar wel een goede aanleiding om medebewoners aan te spreken en vragen lid te worden. Gebruik de actualiteit.
3. Het succes van een buurtpreventieteam wordt voor een belangrijk deel bepaald door het draagvlak dat zij in de wijk heeft. Dit draagvlak is groter als het team een afspiegeling vormt van de wijk. Op dit moment is de wat oudere blanke man in veel teams oververtegenwoordigd. De drempel voor andere sociale groepen om lid te worden is daarom nu nog hoog.
4. Maak gebruik van media. Misschien is de lokale televisie, radio of krant geïnteresseerd om aandacht geven aan het nieuwe bewonersinitiatief in de buurt en het werk van het buurtpreventieteam.

Interne communicatie binnen het team

Voor het goed functioneren van het team is communicatie en samenwerking van het grootste belang. Besteed daar van begin af aan veel aandacht aan.

Enkele tips:

1. Heb aandacht en respect voor elkaar

Niet alle teamleden zijn hetzelfde. En zeker bij vrijwilligerswerk is het belangrijk om respect te hebben voor de verschillen die er zijn tussen de mensen, hun werkwijze en persoonlijke aanpak.

2. Kies vaste overlegmomenten

In dit overleg worden de lopende zaken besproken, de planning, de werkwijze, de samenwerking met derden en ook het eigen functioneren. Het helpt als een coördinator dit voorbereidt en voorziet.

3. Ga in wisselende samenstelling de wijk in

Het is logisch dat mensen die elkaar kennen elkaar opzoeken en samen op pad willen gaan in de buurt. Toch is het aan te bevelen om dit een beetje te doorbreken en alle leden regelmatig met elkaar te laten samenwerken. Zo kunt u onderling meer van elkaar te leren en blijft u onderling meer met elkaar in verbinding.

4. Geef eerlijke feedback

Buurtpreventie is vrijwilligerswerk. De leden kiezen ervoor om een deel van hun vrije tijd er aan op te offeren. Het vrijwillige karakter van het werk maakt het lastig om kritiek op elkaar te leveren als er iets fout gaat. Kritiek ontvangen is moeilijk en onprettig en kan er toe leiden dat mensen afhaken. Toch hoeft dat niet te betekenen dat er geen feedback gegeven kan worden, want juist van fouten kun je veel leren. Als feedback op de juiste manier wordt gegeven kan het team groeien, blijven leden scherp en gemotiveerd en neemt de kwaliteit van het buurtpreventiewerk toe. Het is belangrijk dat leden elkaar gevraagd en ongevraagd elkaar feedback kunnen geven en daarvoor open staan.

Het kan bijvoorbeeld gaan om:

- Mate van dienstverlenend handelen
- Wijze van communiceren en samenwerken intern en extern
- Aandacht voor het kalmeren van een situatie
- Kwaliteit van waarnemen en rapporteren
- Het geven van preventietips
- Het houden aan de privacyrichtlijnen
- Met elkaar alert zijn op 'cowboy-gedag'

5. Afspraken maken en nakomen

Niet iedereen heeft dezelfde behoefte aan structuur en afspraken. Een team waar 10 à 20 bewoners met elkaar samenwerken is gebaat bij een aantal duidelijke afspraken en het nakomen hiervan. Dat schept duidelijkheid, rust en overzicht.

6. Vraag externe feedback

Het beeld dat een ander van het functioneren van het team heeft, kan verfrissende informatie opleveren. Zo kan de wijkagent of de betrokken gemeenteambtenaar vanuit zijn of haar functie het team aangeven wat hem of haar opvalt.

Zichtbaarheid en bereikbaarheid

Maak gebruik van sociale media en internet om goed vindbaar en zichtbaar te zijn. Dat vergroot de plaatselijke bekendheid, het draagvlak en de informatie-inwinning en maakt communicatie met bewoners gemakkelijker. Een eigen website vergroot het bereik en een Facebook-pagina of een Twitteraccount kunnen daarbij helpen.

Buurtpreventieteams en WhatsApp-groepen: 1+1=3

Door de komst van sociale media is het voor bewoners gemakkelijker geworden om elkaar te waarschuwen via bijvoorbeeld een WhatsApp-groep. Bewoners vinden het een veilig idee wanneer ze elkaar kunnen waarschuwen voor onveilige situaties en vreemde personen. Op de site <http://wabb.nl/> kunnen dergelijke groepen zich aanmelden. Voordeel van aanmelding bij deze site is dat bij een incident ook aangrenzende WhatsApp-groepen kunnen worden ingeseind.

WhatsApp-groepen zijn zeer effectief in de strijd tegen woninginbraak. Dit blijkt uit wetenschappelijk onderzoek in de gemeente Tilburg. 'Het actief betrekken van bewoners bij inbraakpreventie door het starten van WhatsApp-groepen gericht op informatie-uitwisseling tussen politie, gemeente en bewoners verlaagt het aantal woninginbraken sterk. Het gaat om

een daling van het aantal inbraken per duizend inwoners van circa 40%. De daling is langdurig. Bovendien verplaatsen de woninginbraken zich niet naar aangrenzend naastgelegen buurten die op een bepaald moment nog geen WhatsApp-groepen hebben' (Akkermans en Vollaard 2015).

Juist de combinatie van buurtpreventie met WhatsApp-groepen lijkt in de praktijk extra goed te werken tegen criminaliteit, vooral tegen woninginbraken.

Burgernet

Een andere manier waarop burgers een steentje kunnen bijdragen aan veiligheid is via Burgernet. Burgernet is een door de politie ontworpen meldingssysteem waarbij bewoners via een app-bericht, sms'je of telefoontje, politieberichten over verdachten of vermissingen kunnen ontvangen. Als bewoners iets gezien of gehoord hebben, kunnen zij die informatie aan de politie doorgeven.

Wanneer leden van de buurtpreventieteams zich hebben aangemeld bij Burgernet, weten zij ook welke incidenten zich in hun buurt voor doen en welke meldingen bewoners via Burgernet krijgen. Daarnaast kunnen zij andere bewoners stimuleren om zich bij Burgernet aan te melden.

Hoofdstuk 3 - Vuistregels voor buurtpreventie

Er zijn 8 vuistregels

1. Eigen veiligheid gaat voor
2. Niet zelf aanhouden; tenzij!
3. Maak zoveel mogelijk contact met bewoners
4. Kies voor een dienstverlenende opstelling
5. Goed waarnemen is een kunst
6. Besteed aandacht aan preventie
7. Ken de wijk
8. Maak werk van een netwerk
9. Maak een bewuste keuze voor aanspreken van bewoners op hun gedrag

Hieronder worden deze vuistregels verder toegelicht.

1. Eigen veiligheid gaat voor

Buurtpreventiewerk is over het algemeen niet risicovol of gevaarlijk. Toch is alertheid tijdens een ronde geboden. Het kán gebeuren dat een loper met mensen te maken krijgt die bijvoorbeeld onder invloed zijn van drank, drugs of medicijnen en agressief worden. Tegenwoordig zijn er vaker meldingen van verwarde personen in de wijk en hun gedrag is soms onvoorspelbaar. Daarom is het zaak om altijd uw eigen veiligheid en die van anderen in de gaten te houden. Bij twijfel: niet ingrijpen en kiezen voor de veilige oplossing en de politie via 112 bellen.

Richtlijnen en tips voor eigen veiligheid:

1. Ga alleen herkenbaar als buurtpreventieteamlid de wijk in. Dus draag altijd hesjes of jassen.
2. Loop altijd met minimaal twee personen.
3. Zorg dat de coördinator van het team en de politie geïnformeerd zijn als u gaat lopen.
4. Zorg dat u een portofoon of telefoon bij zich heeft zodat u snel onderling kunt communiceren.
5. Breng niemand door uw handelen in gevaar.
6. Als één van de lopers een situatie als onveilig inschat, dan volgen de ander lopers hem of haar altijd zonder discussie.
7. Overleg met de politie op welke tijdstippen het verantwoord is om door de wijk te lopen.
8. Bel bij direct gevaar onmiddellijk 112.

2. Niet zelf aanhouden tenzij

Het beleid van de meeste gemeenten is dat leden van een buurtpreventieteam zelf geen aanhoudingen verrichten, behalve onder specifieke omstandigheden. Ook al mág een burger formeel bij een strafbaar feit op heterdaad aanhouden, toch vinden sommige gemeenten het risico dat het mis gaat te groot. Risico's zijn nu eenmaal lastig in te schatten. Vandaar het advies om eerst aan eigen veiligheid te denken en dan 112 te bellen.

In de volgende omstandigheden zijn aanhoudingen zelf te verrichten, namelijk als:

- Het is zeer waarschijnlijk is dat de verdachte geen wapen bij zich heeft
- Er voldoende buurtpreventieleden zijn die zich fysiek en mentaal sterk genoeg achten om de aanhouding te verrichten
- De politie snel ter plaatse kan zijn
- Er geen kans op escalatie is onder de omstanders.

3. Maak zoveel mogelijk contact met bewoners

Hoe groter de bekendheid van een team onder de bewoners en hoe groter het draagvlak, des te groter zal het effect van buurtpreventie zijn. Daarom is het van belang om als lid zoveel mogelijk met bewoners in contact te komen. Lopers die te fanatiek reageren, lopen het risico dat ze het onveiligheidsgevoel onder bewoners in de wijk juist vergroten in plaats van verkleinen. Goede en als het kan ontspannen communicatie is belangrijk. Lees meer communicatietips in hoofdstuk 6.

4. Kies voor een dienstverlenende opstelling

Hoewel lopers extra alert moeten zijn op verdachte figuren in de wijk, is het belangrijk om mensen op straat op een ontspannen manier te benaderen. Mensen in de wijk zijn in de eerste plaats burgers en geen verdachten. Respect voor mensen in alle situaties is belangrijk. Het buurtpreventieteam is er juist voor de bewoners en dienstverlening is één van de belangrijkste aspecten van het buurtpreventiewerk.

5. Maak een bewuste keuze in het aanspreken van bewoners op hun gedrag

Stem met de politie af of en wanneer het verantwoord is dat leden van het buurtpreventieteam andere bewoners aanspreken op bepaalde gedragingen, zoals bijvoorbeeld fout parkeren, afval verkeerd aanbieden of blikjes weggooien op straat. Het is krachtig wanneer bewoners elkaar onderling hierop kunnen aanspreken. Tegelijkertijd kan in sommige wijken dit teveel spanningen opleveren en tot agressie leiden.

6. Goed waarnemen is een kunst

Een veel gebruikt motto van buurtpreventieteams is 'horen-zien-melden'. Dat betekent dat het waarnemen van de omgeving een belangrijke vaardigheid is. Dat blijkt in de praktijk moeilijker te zijn dan veelal wordt verondersteld. Hier wordt in hoofdstuk 4 nader op ingegaan.

7. Besteed aandacht aan preventie

Veel criminaliteit, zoals inbraken in auto's, schuurtjes en huizen wordt gepleegd omdat daders een gemakkelijke gelegenheid zien om toe te slaan. De politie schat dat ongeveer 70% van het aantal woninginbraken gepleegd wordt door 'gelegenheidsinbrekers'. Dat betekent dat de meeste inbrekers zich zullen laten tegenhouden door preventieve maatregelen, zoals extra sloten en verlichting. Op preventiegebied is er nog veel te winnen en daaraan kunnen buurtpreventieteams bijdragen door bewoners tips te geven en te stimuleren om maatregelen te nemen.

8. Ken de wijk

Buurtpreventieteamleden zijn zelf meestal bewoner van de wijk waar zij actief zijn en daardoor hebben zij al veel kennis over de wijk. Toch heeft iedereen wel blinde vlekken en is het van belang om open te staan voor nieuwe informatie.

Let bijvoorbeeld op:

- bijzondere panden en plaatsen in de wijk. Hierbij kan de wijkagent u ondersteunen. Hij kan bijzondere panden laten zien, speciale voorzieningen en instellingen die zich in de wijk bevinden, hangplekken, hot spots, drugspanden etc.
- verschillende soorten bewoners of bewonersgroepen, bijvoorbeeld van verschillende etniciteit, studenten, etc. die in de buurt wonen.
- ontwikkelingen en problemen in de wijk, zoals vergrijzing of vergroening. De wijkagent en betrokken gemeenteambtenaar kunnen u hierover informeren. Zij kennen verschillende informatiebronnen, waarvan gebruik gemaakt kan worden.
- relevante informatie over leefbaarheid en criminaliteit op internet:
  - www.politie.nl (ga dan naar 'Mijn buurt' en vul daar de postcode in)
  - <http://www.ad.nl/redactie/misdaadmeter/2016/>
  - <http://www.denationalemisdaadmeter.nl/>
  - <https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2016/09/veiligheidsmonitor-2015>

9. Maak werk van een netwerk

In hoofdstuk 10 wordt voor elke melding aangegeven aan welke organisaties deze kan worden doorgegeven. Het is van belang dat een team goede contacten onderhoudt met medewerkers van deze organisaties. Samen vormen zij een netwerk.

Tips:

- Laat een vertegenwoordiger van het team, bijvoorbeeld de coördinator, contact opnemen met de desbetreffende contactpersoon.
- Zorg ervoor dat alle teamleden beschikken over de contactgegevens van alle netwerkpartners (mobiel nummer en mailadres).
- Regel dat wijkagenten, jongerenwerkers, gebiedsmanagers regelmatig het team informeren.
- Ken ook de informele sleutelfiguren in de wijk: de trekkers, de verkeersouders, de mensen van de speeltuinvereniging, etc.

Hoofdstuk 4 - Waarnemen en rapporteren

Subjectief waarnemen

De menselijke waarneming kan neutraal zijn, maar de interpretatie is altijd subjectief.

Logisch, ieder mens is verschillend en ook al kunnen waarnemingen dezelfde zijn, ieder mens trekt verschillende conclusies.

Ogen en oren in de wijk zijn, dat is één van de kerntaken van het buurtpreventieteam. Daarom is goed waarnemen en zorgvuldig rapporteren belangrijk.

Allerlei zaken kunnen de waarneming beïnvloeden. Wanneer teamleden getuige zijn van een strafbaar feit, dan spelen bij die waarneming allerlei factoren een rol, zoals:

- de positie waar het buurtpreventieteamlid staat
- belemmeringen in het zichtveld
- de hoeveelheid licht
- achtergrondgeluiden
- andere afleidingen, bijvoorbeeld gelijktijdig een gesprek voeren

Het is belangrijk om hier altijd bewust van te zijn, omdat al deze factoren de waarneming kunnen beïnvloeden.

Tip 1: Kies een ideale positie om iets of iemand te observeren

Tip 2: Zorg dat tijdens een gesprek met een verdachte of een getuige de één het woord voert en de ander observeert

Tip 3: Leg belangrijke informatie al tijdens de ronde vast

Uit onderzoek is gebleken dat een mens een beperkte hoeveel informatie kan opslaan. Buurtpreventieteamleden doen er dus goed aan om gegevens direct vast te leggen, tijdens de ronde en meteen daarna.

Ook emotionele en psychologische factoren kunnen de waarneming kleuren. Emoties zoals angst, boosheid en verdriet hebben grote invloed hebben op de waarneming.

Bovendien kijken mensen door hun eigen bril naar de werkelijkheid. Deze bril, hun referentiekader, wordt gevormd door hun waarden, normen, kennis, ervaring, sekse, verwachtingen, vooroordelen enzovoort. Zo kan een jong buurtpreventielid een ander beeld hebben van hangjongeren, dan een oudere collega. Hij zal zich veel gemakkelijker met de jongeren kunnen identificeren.

De 7 gouden W's bij het beschrijven van waarnemingen

Een handig hulpmiddel bij het verzamelen, beschrijven en vastleggen van informatie zijn de 7 gouden W's:

1. Wie deed het?
2. Wat deed hij?
3. Waar deed hij het?
4. Wanneer deed hij het?
5. Waarmee deed hij het?
6. Op welke wijze deed hij het?
7. Waarom deed hij het?

Soms kunnen niet alle zeven vragen beantwoord worden. Aan de hand van dit hulpmiddel kan een buurtpreventieteamlid volledig en betrouwbaar waarnemen en dit vervolgens rapporteren aan 112 en de coördinator. Dit verslag kan mogelijk de basis worden voor een vervolgonderzoek.

Kenteken

Wanneer er sprake is van een verdachte figuur in een auto, is het voor de opsporing handig om het kenteken te noteren of er een foto van te maken. Is er geen tijd om een foto te maken, probeer het dan te onthouden door het in te prenten. Dit kan door een ezelsbruggetje te gebruiken bij de letters en cijfers, bijvoorbeeld de geboortedag en geboortemaand van een familielid.

Een ander trucje om het kenteken te onthouden is een kort zinnetje te bedenken waarbij elk woord begint met een letter dat in het kenteken voor komt, bijvoorbeeld Groot Brittannië Baalt.

Signalement

Is er een verdacht persoon gezien dan is voor de politie een goed signalement belangrijk. Op basis van dit signalement kan verder onderzoek uitgevoerd worden.

Begin met de vaste kenmerken:

1. Geslacht: man/vrouw
2. Postuur: lengte en gewicht
3. Leeftijd
4. Huidskleur
5. Overige kenmerken: tatoeage, littekens

Daarna de veranderlijke kenmerken:

1. Haardracht
2. Kleding
3. Schoeisel
4. Sieraden

Bij het omschrijven van bovenstaande kenmerken, kan het helpen als het teamlid zich zelf of de agent als voorbeeld neemt: 'Hij was zeker langer dan u.' 'Blond haar, maar niet zo blond als ik ben.' Maak een vergelijking met objectieve zaken.

Leggen twee getuigen een verklaring af dan is het belangrijk dat zij dat los van elkaar doen en elkaars verklaring niet horen. Er bestaat een kans dat zij zich door elkaar laten beïnvloeden of aan hun eigen waarneming gaan twijfelen. Hier door wordt hun verklaring minder waard.

Foto's en filmpjes maken

Een foto of filmpje kan helpen om een situatie vast te leggen. Maar er zijn gevallen waarbij het maken van beeldmateriaal niet is toegestaan, of leidt tot spanning en agressie.

In het algemeen geldt dat filmen en fotograferen op de openbare weg en in voor het publiek toegankelijke gebouwen is toegestaan, omdat dat valt onder de zogeheten 'vrijheid van informatiegaring'.

Het portretrecht beschermt de privacy. Daarom mag een foto of film van iemand niet zomaar gepubliceerd worden door het bijvoorbeeld op internet te zetten. Dit is het geval wanneer die persoon een redelijk belang tegen publicatie heeft. In verhitte situaties kan filmen of fotograferen onverstandig zijn, omdat het olie op het vuur kan gooien. Bij gespannen situaties kan het dus beter zijn om onopvallend te filmen of het niet te doen.

Hoofdstuk 5 - Wettelijke bevoegdheden

Voor elke lid van een buurtpreventieteam is het belangrijk om te weten wat hij officieel volgens de wet wel en niet mag doen. Het uitgangspunt is dat een lid van een buurtpreventieteam dezelfde bevoegdheden heeft die iedere burger heeft.

Er zijn twee situaties waarbij de wet nadrukkelijk aan burgers en dus ook aan buurtpreventieleden toestemming geeft om te handelen.

De eerste situatie is beschreven in het wetboek van Strafvordering: het aanhouden op heterdaad van een verdachte. De tweede situatie wordt zaakwaarneming genoemd en is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Hieronder worden beide situaties nader toegelicht.

1. De aanhouding

Lopers treffen een vrouw aan die met verschillende spuitbussen bezig is graffiti op de bushalte te spuiten. Hier is sprake van een strafbaar feit en van ontdekking op heterdaad. De vrouw wordt aangesproken en haar wordt gemeld dat ze moet wachten op de komst van de politie, die direct is gebeld. Als zij wil weglopen, kunnen de lopers om haar heen gaan staan en zo proberen te verhinderen dat zij vlucht. Maakt ze aanstalte om weg te lopen dan mogen de lopers haar beet pakken.

Dit wordt het zogenaamde 'burgerarrest' genoemd, dat is geregeld in art. 53 lid 1 van het Wetboek van Strafvordering. Hier staat in dat bij *ontdekking van een strafbaar feit op heterdaad*, een burger *de verdachte mag aanhouden*.

1. Wat is een strafbaar feit?

Een strafbaar feit is een schending van het Wetboek van Strafrecht of van de APV (Algemene Plaatselijke Verordening) zijn. Het kan een overtreding of een misdrijf zijn.

Strafbare feiten zoals winkeldiefstal, auto- of woninginbraak, vernieling, zich op verboden terrein bevinden staan onder andere het Wetboek van Strafrecht.

Strafbare feiten kunnen ook in de APV staan. Het is daarom handig om enkele overtredingen uit de APV te kennen. Vraag aan de wijkagent of de gemeente om de APV toe te lichten. De verordening verschilt van gemeente tot gemeente.

2. Wat is heterdaad?

- wanneer het strafbare feit ontdekt wordt, terwijl het begaan wordt of direct daarna.
- van ontdekking op heterdaad is alleen sprake kort na het feit van de ontdekking. Zolang er nog gezocht wordt is er sprake van ontdekking op heterdaad. Dat kan nog uren na het plegen zijn.

3. Wanneer is iemand verdachte?

Volgens art. 27 Wetboek van Strafvordering is een verdachte iemand van wie het redelijke vermoeden bestaat dat hij een strafbaar feit heeft gepleegd.

Bij een aanhouding mag een burger gepast geweld gebruiken om de verdachte in bedwang te houden: dus vastpakken en fysiek in bedwang houden. Dit geweld moet proportioneel zijn, dus in verhouding staan tot wat de verdachte doet. Bij het gebruik van teveel geweld kan een burger zelf verdachte worden. De verdachte moet na aanhouding zo snel mogelijk worden overdragen aan de politie.

MAAR Let op! Meestal is het beter om **niet** aan te houden.

Een burgeraanhouding is dus wettelijk toegestaan, maar het advies is om er zeer terughoudend gebruik van te maken. Bel altijd de politie.

Veel gemeenten willen niet dat hun buurtpreventieteams tot aanhouding over te gaan. Dit doen ze niet voor niets, omdat er veel risico's aan het burgerarrest kleven. Beslissingen om wel of niet aan te houden worden vaak in een fractie van een seconde en onder hoge druk genomen.

Er is meestal te weinig tijd en te veel spanning om goed in te schatten wat er precies aan de hand is. Is er wel sprake van heterdaad? Is deze persoon daadwerkelijk verdacht? Zijn veiligheidsrisico's voor de teamleden juist ingeschat?

De gevolgen van fanatiek of overhaast ingrijpen kunnen zowel voor de aangehouden persoon als voor de buurtpreventieleden groot zijn. Mocht een buurtpreventieteam ten onrechte een buurtgenoot in de kraag hebben gevat, dan is de relatie tussen het team en die persoon in zijn directe woonomgeving voor lange tijd verstoord. Bovendien kan te fanatiek ingrijpen onrust en onveiligheidsgevoel in de buurt veroorzaken of de verhoudingen in een buurt op scherp zetten.

Er zijn dus meerdere redenen om terughoudend te zijn. Maar, er kán zich een situatie voordoen dat onder bepaalde voorwaarden een uitzondering op deze regel kan worden gemaakt.

Ingrijpen is mogelijk als aan alle volgende voorwaarden is voldaan:

- Wanneer het zeer waarschijnlijk is dat de verdachte geen wapen bij zich heeft
- Wanneer er voldoende buurtpreventieleden zijn die zich fysiek en mentaal sterk genoeg achten om de aanhouding te verrichten
- Wanneer de politie snel ter plaatse kan zijn
- Wanneer er geen kans is op escalatie onder de omstanders.

Zaakwaarneming

Twee lopers zien een auto staan met een hond erin. Het is erg warm, bijna 30 graden. Er staat geen raampje open en de auto is afgesloten. De hond is half bewusteloos. De lopers zoeken de eigenaar, maar kunnen die niet vinden. Zij bellen de politie, maar die geven aan dat het erg druk is en lang kan duren voordat de politie er kan zijn. Het is nu toegestaan om een ruit kapot te maken en de hond te bevrijden uit de hete auto en die te laten ophalen door de dierenambulance.

Een tweede wettelijke mogelijkheid om op te treden is in de situatie van zaakwaarneming. Hiervan is sprake, wanneer er schade ontstaat of dreigt te ontstaan aan iets of iemand, terwijl de eigenaar niet in de buurt is om het te voorkomen. Zaakwaarneming is geregeld in het Burgerlijk Wetboek art.6:198.

Ook bij zaakwaarneming is terughoudendheid geboden. Als het kan is het beter om eerst de politie te waarschuwen en hun komst af te wachten.

Hoofdstuk 6 - Communicatietips

Goede communicatie speelt een centrale rol bij het buurtpreventiewerk. In dit hoofdstuk staan tips die van pas kunnen komen in allerlei verschillende situaties.

Bij elk gesprek met wijkbewoners en -bezoekers is het belangrijk om de bereidheid te hebben om eerst goed te luisteren naar de ander en hem of haar echt te willen begrijpen. Door deze houding wordt het gemakkelijker voor de ander om te luisteren naar wat u te zeggen hebt. Probeer zoveel mogelijk aan te sluiten bij de waarden en interesses van die ander. De uitdaging is dus om op de plattegrond van de ander te willen lopen!

Situatie 1 - Het leggen van contact zonder concrete aanleiding; een babbeltje maken

1. Leg contact in vredetijd

Als er nog geen directe aanleiding is, is het zinvol om alvast contacten te leggen met jeugd, bepaalde sleutelfiguren en contactpersonen. Als er dan later iets aan de hand is, dan is er al een relatie op basis waarvan contact en samenwerking gemakkelijker loopt.

2. Maak contact

- Sluit aan op een interesse van de gesprekspartner: 'Ah, ik zie dat u druk bent in de tuin, is dat een hobby van u? Mijn vrouw is ook zo weg van tuinieren.'
- Let op gelijkwaardigheid; zowel qua houding, maar ook concreet. Ga op de hurken zitten naast iemand die in zijn auto zit.
- Toon echte belangstelling in plaats van alleen iets komen halen. Zorg dat u positief staat op de 'emotionele bankrekening' van de ander.

3. Groet bewoners en bezoekers

Om contact te maken is het aardig en beleefd om eerst te groeten, voordat u bewoners aanspreekt. Dat klinkt logisch maar dat is in de praktijk lastig, zeker wanneer u de betrokkene ergens op wilt aanspreken. Boze mensen beginnen vaak meteen met een verwijt: 'Wat maken jullie er een troep van'. Of: 'Hé, wat een rotzooi is het hier.' Dat werkt averechts. Effectiever is dan: 'Mannen, goedenavond', wacht even en zeg dan wat u vindt. U wilt ook zelf eerst netjes begroet worden.

Situatie 2 - Er is iets aan de hand en het is belangrijk om van iemand goede informatie te ontvangen

4. Gebruik de techniek van Luisteren-Samenvatten-Doorvragen (LSD)

Voor buurtpreventieteamleden zelf, maar ook voor de betrokken ketenpartners is de kwaliteit van de informatie van belang. Met deze informatie moet de politie weer verder kunnen werken. Via de methode van LSD kan veel informatie verkregen worden. En door tussentijds samen te vatten kan gecontroleerd worden of u de informatie goed begrepen hebt. Zo kan een bewoner bijvoorbeeld na uw samenvatting teruggeven; 'Nee, het gaat om jongens uit de IJsselstraat en niet uit de Rijnstraat'.

5. Gebruik de juiste vragen

Als buurtpreventieleden meer willen weten over een bepaalde situatie, is het beter om open vragen te stellen, die leveren de meeste informatie op.

Open vragen:

- zijn vragen die uitnodigen tot een uitgebreider antwoord bijvoorbeeld: 'Hoe vindt u het om in de buurt te wonen?'
- zijn vragen die beginnen met wie, wat, waar, ...
- leiden tot meer contact, meer informatie en getuigen van meer belangstelling.
- Wees voorzichtig met vragen die met 'waarom' beginnen; dat kan mensen het gevoel geven dat ze zich moeten verdedigen.

Gesloten vragen:

- zijn vragen die met ja of nee beantwoord kunnen worden bijvoorbeeld: 'Vindt u deze buurt veilig?'
- zijn vragen die vaak met een werkwoord beginnen
- leiden tot korte antwoorden: ja, soms, nee,
- leveren minder informatie op en leiden tot minder verbinding

Er zijn ook vragen die minder of minder goede informatie opleveren zoals:

Suggestieve vragen:

- In de vraag is al een suggestie verpakt die de gesprekspartner kan beïnvloeden en niet open kan beantwoorden. Bijvoorbeeld: *'Zijn het die jongens van het Brinkplein?'*

Vragenkanonnade:

- als er meerdere vragen in één keer worden gesteld bijvoorbeeld: *'Wat heeft u precies gezien? Met hoeveel waren die jongens? In welke richting zijn zij gevlucht? Welke kleding hadden ze aan?'*
- De kans is groot dat betrokkene dan alleen de laatste vraag beantwoordt.

6. Mijd vooroordelen, van OMA naar OEN

Mensen hebben zo hun aannames en vooroordelen. Het is raadzaam weg te blijven bij OMA-gedrag: oordelen – menen – adviseren. De kracht zit in 'wees OEN': open – eerlijk – nieuwsgierig. Dat levert de meeste informatie op en leidt tot een beter contact.

7. Vul geen informatie voor een ander in: NIVEA

Mensen hebben de neiging om iets voor een ander in te vullen. Dit is een verleiding die altijd op de loer ligt. Halverwege het gesprek meent men al te weten wat iemand bedoelt of voelt. Dus: NIVEA ofwel Niet Voor Een Ander Invullen. Zo wordt de ander in zijn waarde gelaten en dit komt de betrouwbaarheid van de informatie en de kwaliteit van het contact ten goede.

Situatie 3: U wilt iemand overtuigen bijvoorbeeld om lid te worden van het BPT of van de noodzaak om preventiemaatregelen te treffen.

8. Nodig uit tot samenwerken door samen-gedrag

In de contacten met bewoners, juist ook als het team nieuwe leden wil werven, werkt het erg positief als er veel wordt gesproken in de 'wij-sfeer' en met enthousiasme. Daardoor zullen de gesprekspartners eerder mee willen doen. Het geldt bijvoorbeeld ook voor het uitnodigen om het huis beter te beveiligen.

9. Gebruik een enthousiaste en korte boodschap

Als een bewoners wil weten wat het buurtpreventieteam doet, of welke preventiemaatregelen hij kan nemen, houd het dan kort en concreet

a. Bereid dit voor:

- Kort en bondig
- Concreet en duidelijk

b. Let op intonatie: vraagt u eens feedback van uw collegaloper

- Enthousiasme
- Persoonlijk

10. Onthoud dat bazig (boven) gedrag tot bazig gedrag leidt

Als er irritatie ontstaat zal een boodschap niet overkomen.

11. Gebruik lichaamstaal

Bij communicatie spelen houding, stem, intonatie en gebaren een grote rol. Geschat wordt dat non-verbale deel voor 80% van de effectiviteit van de boodschap bepaalt. Let in gesprekken met mensen dus ook op lichaamstaal.

12. Adviseer overtuigend

Veel teams geven preventieadviezen aan bewoners. Als u dit ook doet, zorg dan dat uw kennis paraat is:

- bijvoorbeeld van de urgentie of noodzaak: 'De criminaliteit daalt in deze gemeente, maar wist u dat de inbraken in schuurtjes juist in dit deel van de gemeente 20% hoger zijn dan vorig jaar?'
- van inbraak werende maatregelen. Op internet is informatie te vinden op de site van het Politiekeurmerk Veilig Wonen of van bedrijven zoals <https://www.smartalarm.nl/klantenservice/nieuws/beveilig-je-tegen-woninginbraak/>
- Mensen kunnen op verschillende manieren overtuigd worden, bijvoorbeeld door een beroep te doen op:
  - Autoriteit: 'Het Politiekeurmerk schrijft ook deze sloten voor'
  - Schaarste: 'Ik heb nog maar een paar graveersets, wilt u er één?'
  - Wederkerigheid, waarbij ingespeeld wordt op het gevoel van de ander iets te moeten terug doen. Nadat iemand zojuist gewezen is op de sleutels die nog in de deur zaten, komt een pleidooi voor goed hang- en sluitwerk beter aan: 'Omdat u mij zo goed gewaarschuwd heeft, zal ik zeker extra sloten gaan bevestigen.'
  - Wat een meerderheid doet: 'Bijna iedereen hier in de wijk heeft deze anti-inbraakstrips op de deuren zitten'
  - Neem eerst een kleine stap. Door mensen over te halen om een kleine verplichting aan te gaan, wordt het voor hen makkelijker om 'ja' te zeggen tegen een grotere verplichting: 'Nadat ik me aangemeld heb voor de WhatsApp-groep, wil ik nu nadenken over deelname aan het buurtpreventieteam.'
  - Sympathie: Als u bewoners altijd aardig en beleefd groet zullen ze sneller iets voor u doen: 'Die vrouw is wel erg aardig en loopt hier in haar vrije tijd, laat ik haar een plezier doen en de ramen ook bij het doen van een boodschap sluiten'

Situatie 4: De ander is geëmotioneerd of schiet in de weerstand

13. Benoem de emotie

Bij iemand die boos, teleurgesteld of geëmotioneerd is, helpt het als u laat zien dat u oog hebt voor de gevoelens van die persoon en die benoemt: 'Ik zie dat u zich hier echt boos over maakt hoe die hangjeugd hier de wijk verziekt'. Nadat de emotie is benoemd en begrip is getoond verdwijnt de druk van de ketel en ontstaat er ruimte voor een gesprek.

14. Gebruik de judostijl: aanhoren-meebewegen-overnemen

De judo-stijl kenmerkt zich door het aanhoren – meebewegen – overnemen. Bij deze stijl stelt u wel grenzen, maar niet te direct of te strak. De kracht zit in het eerst contact leggen en aansluiten bij degene die u aanspreekt. Hierna ontstaat meer ruimte voor uw boodschap. Judo is meebuigend ombuigen. Dit werkt in de normale omgang: vriendelijk en dringend vragen is dan voldoende. U wilt de ander een eervolle uitweg bieden en behandelt hem met respect.

15. Herken agressief gedrag en reageer verstandig

Soms wordt iemand agressief. Dit kan variëren van klagend gedrag tot gebruik van fysiek geweld. In hoofdstuk 7 wordt hier uitgebreid bij stil gestaan.

Situatie 5: De ander aanspreken op zijn gedrag

16. Anderen de schuld geven

Als u jeugd wilt aanspreken, dan kan het handig zijn om te zeggen dat ánderen het gedaan hebben, dat anderen misschien de schuld hebben. Daarmee wordt de kans groter dat zij naar het buurt-preventieteam luisteren. U wilt bijvoorbeeld dat er iets opgeruimd wordt én u weet dat het niet gebeurt als u hen de schuld zou geven.

U zegt: 'Jongens, ik weet dat jullie het niet gedaan hebben, maar willen jullie het even opruimen?'

17. Niet afwachten

In dezelfde sfeer zit de tip om na een vraag aan jongeren om iets te doen, dan niet te blijven wachten tot ze doen wat hen gevraagd is. Stel dat u een groepje jongeren vraagt de blikjes op te ruimen. Als u blijft kijken tot ze het doen, dan doen ze het vaak juist niet. U zegt wat u wilt en dan gaat u weg.

Misschien zegt u zelfs: 'Alvast bedankt jongens'

18. Gebruik als het nodig is de karate-stijl

Als de situatie vraagt om direct optreden en u weet zeker dat u voldoende autoriteit hebt, kunt u gebruik maken van de karate-stijl. Hierbij gaat u direct de confrontatie aan, u zegt wat er niet deugt en wat er moet gebeuren. Bij de confronterende stijl wordt recht op het doel afgegaan. Let wel op bij figuren met korte lontjes, want bij hen kán deze stijl escalierend werken.

19. Herken de codes van de straatcultuur

In veel buurten hangen jongeren graag op straat rond. In de meeste situaties levert dit geen problemen op. In sommige gevallen is het wel lastig om met hen om te gaan. Dit is vooral het geval wanneer er een groot verschil is tussen uw eigen normen en waarden en die van zo'n groep. Hun cultuur, de straatcultuur is een wereld met eigen regels en gedrag. Dit wordt nader besproken in hoofdstuk 8 Straatcultuur. In het kort:

- a. Wees u bewust van de verschillen tussen uw cultuur, de 'burgercultuur' en hun 'straatcultuur'. Hierin spelen aanzien, positie, erkenning en eer een zeer grote rol.
- b. Toon respect voor zijn positie. Spreek een jongere niet aan in het bijzijn van zijn vrienden op voor hem beschamende, pijnlijke punten.
- c. Geef betrokkene een uitweg zonder al te veel gezichtsverlies.

Situatie 6: Afronden wanneer de ander door blijft praten

20. Rond af

Er zijn van die situaties waarin een bewoner maar blijft praten en moeilijk tot een einde kan komen.

Om af te rond kunt u:

- a. samenvatten: 'Ik begrijp dat u zich zorgen over de verloedering in de wijk'
- b. een duidelijk signaal afgeven: 'Ik wil het nu afronden'.
- c. afspraken benoemen: 'Als er weer een vernieling door u is geconstateerd, meld het dan bij de politie en wij horen het ook graag van u'
- d. checken of alles is overgekomen; 'Ja is dat duidelijk zo voor u?'

Hoofdstuk 7 - Omgaan met agressie

Wanneer tijdens een buurtpreventieronde sprake is van agressie, kan het lastig worden om effectief en daadkrachtig te reageren. Om die reden wordt hier wat dieper ingegaan op verschillende vormen van agressie.

Het ABC-gedragsmodel helpt om de verschillende vormen van agressie te herkennen en een passende aanpak te kiezen om het gedrag te kalmeren. Hierbij worden vijf vormen van agressief gedrag onderscheiden, dat begint met zeuren en oploopt tot gebruik van geweld. Hieronder wordt het model toegespitst op situaties in het buurtpreventiewerk.

A-gedrag: Klagen

De bewoner klaagt en zeurt over de eigen situatie waarin hij last ervaart van mensen en hun gedrag. Hij begrijpt het niet: 'Ik word helemaal gek van die voetballende jeugd hier voor mijn deur'. De klager is niet in staat of bereid om hiermee te stoppen. Hij zit in de slachtofferrol, stelt zich afhankelijk op en legt de verantwoordelijkheid bij anderen. De bewoner gebruikt vaak het woord "ik".

- 'Ik durf niet meer rustig over straat, kan me niet eens meer veilig voelen in deze buurt waar ik al 30 jaar woon'
- 'Nu is er gisteren weer ingebroken in de straat, die inbraken gaan maar door. Ik durf niet eens meer mijn huis te verlaten of de ramen even open te zetten om te luchten. Wat moet ik nu doen?'
- 'Ja, maar ik wil dat hier gewoon geen zwervers in het park zitten waar ook mijn vrouw de hond uitlaat.'

Het is dan niet effectief om:

- de klacht te bagatelliseren
- de klacht te negeren
- de schuld bij een ander te leggen

B-gedrag: Kritiek leveren op Buurtpreventie, de gemeente of de politie

De bewoner klaagt over de organisatie, over hoe die organisatie werkt of wat hun resultaten zijn. Hij is het niet eens met de gevolgde procedure en blijft hangen in verzet en weerstand. Hij is boos en gefrustreerd en richt zijn woede op de organisatie. De bewoner gebruikt vaak het woord 'jullie':

- 'Jullie lopen hier maar wat rond in die hesjes, maar jullie doen niets. Die hangjongens gaan hun gang. Dat hele buurtpreventieteam stelt niets voor.'
- 'Wat moet ik nu weer met zo'n waardeloze flyer van jullie over preventie tegen inbraak? Die rotinbrekers gaan gewoon door en jullie losers gaan dan foldertjes uitdelen. Ga eens wat zinnigs doen!'

Het is dan niet effectief om:

- autoritair te worden
- de strijd aan te gaan

Professionele reactie:

Zowel A-gedrag als B-gedrag vragen voornamelijk om het tonen van begrip. Daarom is in beide situaties de reactie gelijk:

- Vat de verontwaardigde toon niet op als een persoonlijke aanval
- Start met het tonen van begrip voor de situatie en laat merken dat u de boosheid van de persoon kunt begrijpen. Benoem expliciet de emotie. Neem de tijd. Vat het neutraal samen. 'Ik zie dat u echt boos bent op de jongeren die de buurt de laatste tijd op stelten zetten. Dat kan ik me heel goed voorstellen'
- Veroordeel het gedrag niet, maar kies bijvoorbeeld voor de insteek: 'Hoe nu verder?' Ga niet te snel verder met uw verhaal. Kijk en luister goed en wanneer de emotie gezakt is kan de ander open staan om te luisteren. Dat kan soms wel 5 à 10 minuten duren. Als u er onvoldoende tijd voor neemt, dan zal het als een kunstje aanvoelen en zal uw verhaal niet binnen komen.
- Geef antwoord op vragen of onduidelijkheden en argumenten voor beslissingen.
- Verhelder samen de situatie. Zo gaat u langzaam over van emotie naar de inhoud en het gebied waar u hulp kunt bieden.
- Rond het onderwerp af. Laat met een conclusie, hulpaanbod of afspraak merken dat het onderwerp voor nu genoeg besproken is en dat u wilt afronden. Uw toon mag meer zakelijk zijn: 'Ik stel nu voor dat we ons gesprek afronden en dat u dit met de wijkagent gaat bespreken.'

C-gedrag: Persoonlijke aanval

De bewoner wordt persoonlijk en richt zijn frustratie en boosheid tegen het buurtpreventieteam zelf. Hij scheldt, lokt uit, treitert en uit persoonlijke beledigingen of begint verbaal te bedreigen en intimideren. In dit geval is het belangrijk om uw persoonlijke grenzen te bewaken. De bewoner gebruikt vaak het woord "Jij":

- 'Wil jij me wel helpen in je stomme hesje?'
- 'Klootzak die je bent.'
- 'Je voelt je zeker heel wat hè in zo'n jasje, trut'
- 'Thuis heb je zeker niets te vertellen en dan nu een beetje de grote jongen op straat uithangen'

Het is dan niet effectief om:

- de situatie te onderschatten. Wees alert op mogelijk gevaar
- of juist oververhit en boos te reageren door de ander aan te vallen.

Professionele reactie:

- Kort negeren, kijk even of het een korte woede-uitbarsting is die snel weer zakt. Stopt de persoonlijke aanval niet, wacht dan niet, anders gaat betrokkene over uw grenzen heen.
- Roep hem tot de orde. Doe dit met woord en gebaar: STOP!
- Beschrijf het gedrag van de bewoner en vertel rustig en duidelijk hier niet van gediend te zijn.
- Stel hem voor een keuze stellen: 'als....., dan....'. 'Als u zo door blijft gaan met schreeuwen en tegen de ramen bonken, dan bel ik nu de politie.'
- Stel voorwaarden waaronder u wilt verder praten: 'Als u nu stopt met schreeuwen dan wil ik met u verder praten.'

D-gedrag: dreiging met fysiek geweld

De betrokkene is nu zo boos dat hij bijna zijn controle verliest. Het kan ook zijn dat de agressor doelbewust de grens tussen verbaal en fysiek geweld opzoekt om zijn zin te krijgen. Dit doet hij door te dreigen.

- 'Ik weet waar je woont en welke auto van jou is!'
- 'Kijken of je ook zo stoer bent als ik je een keer alleen tegen kom in de stad'

Het is dan niet effectief om:

- te blijven staan
- de strijd aan te gaan

Professionele reactie:

- Creëer een veilige afstand ten opzichte van de agressor.
- Roep hem een halt toe, door 'Nu stoppen!' te roepen en je collega lopers erbij te roepen
- Geef de keuze om te vertrekken of de politie te laten komen.
- Geef de gevolgen van het dreigement aan: 'Als u mij gaat slaan dan zal ik de politie bellen en aangifte doen.'
- Vertrek zelf
- Bel de politie. Vraag back-up. Geef naderhand ook aan de gemeente door wat er gebeurd is.

E-gedrag: fysiek geweld

De betrokkene probeert u te raken met of zonder wapen om:

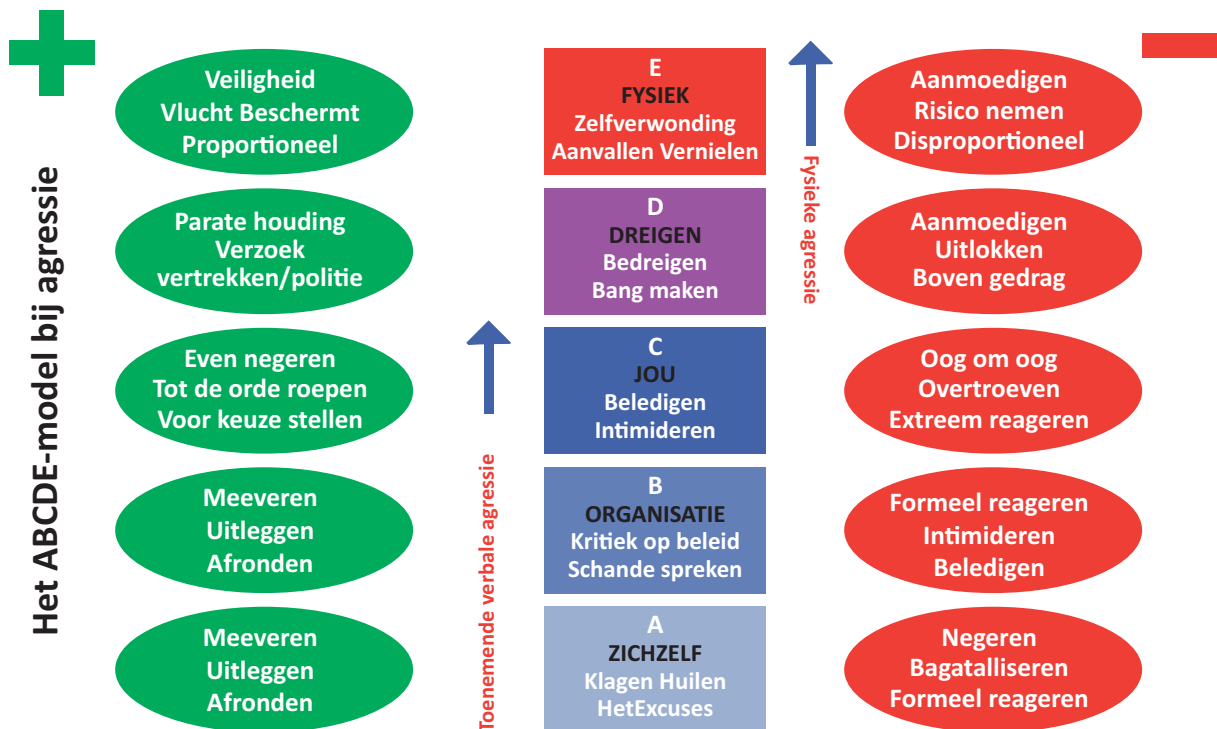
- te vernederen
- pijn te doen
- wraak te nemen
- te vernielen

Professionele reactie:

- Vlucht, verdedig, bescherm, alarmeer
- Gebruik een mogelijke alarmsignaal, bijvoorbeeld een alarm
- De politie en de gemeente in kennis stellen. Het vragen van back-up is hierbij van belang.

In onderstaand schema staat deze theorie samengevat.

- In het midden in de rechthoeken staat het soort gedrag beschreven dat u tegenkomt: A-, B-, C-, D- en E-gedrag
- Aan de linkerzijde staat in het groen het effectieve gedrag
- Aan de rechterzijde staat in het rood het niet effectieve gedrag

Hoofdstuk 8 - Straatcultuur

Tijdens het lopen in de wijk komen buurtpreventieteams regelmatig met jeugd in contact. De politie en gemeente houden nauwlettend in de gaten welke jeugdgroepen en netwerken er zijn. Vaste jeugdgroepen die zich op een negatieve manier manifesteren, worden door gemeenten en politie geassocieerd als: hinderlijk, overlastgevend of crimineel. Gemeente en politie hechten veel belang aan de informatie die het buurtpreventieteam over deze groepen kan verstrekken.

Met enige regelmaat zal het nodig zijn om met de jongeren een gesprekje aan te knopen, zeker als er sprake is van ernstige overlast. De jongeren die zich op de grens bevinden van overlast en criminaliteit, zijn soms moeilijk aan te spreken. Zij hebben zo hun eigen regels, waarden en normen, die samengevat worden onder de noemer straatcultuur. Deze verschilt op een aantal punten van wat de meeste buurtpreventieleden 'normaal' zullen vinden. Houdt daarom rekening met deze cultuurverschillen.

Verschil in normen en waarden	
Straatcultuur	Burgercultuur
vechten geeft status, wil sterk zijn	laten uitpraten – compromis sluiten
onaanraakbaar willen zijn	sociaal open staan
stoer macho	rustig netjes beleefd
gericht op uiterlijk	gericht op innerlijk waarden
ruimte nemen	ruimte geven
Verschil in gedrag	
Straatcultuur	Burgercultuur
geen sorry	sorry
ontkennen	toegeven bekennen
verontwaardigd	spijt berouw
schuld afschuiven	redenen geven
bedreigen	herstellen teruggeven
zeker niets beloven	beterschap beloven
berisping niet pikken	berisping lijdzaam ondergaan

Typering van hoe jongeren vanuit die cultuur reageren:

*Als je iets tegen hen zegt staan ze meteen op scherp
Ze zullen nooit toegeven dat ze iets hebben gedaan
Ze praten altijd op zo'n hondsbrutale toon
Je voelt hun minachting, zeker als je vrouw bent
Ze gebruiken graag en gemakkelijk geweld
Als je ze aanraakt is het als of je ze in elkaar slaat
Ze pakken je je op je zwakste punt
Als het om allochtone jongeren gaat dan verweren zich
vaak met 'jij discrimineert mij'*

Bron: Hans Kaldenbach

Aanspreken van een hele groep is altijd lastig. Eén op één kan een jongere zich heel anders opstellen en is een gesprek misschien wel mogelijk.

Mogelijk komen de hierboven geschetste verschillen wat sterk aangezet over. Vergeet niet dat een belangrijk uitgangspunt bij effectieve communicatie ook hier geldt: 'Je kunt pas begrepen worden als jij eerst de andere wil begrijpen'. Het gaat er dus om zoveel mogelijk 'op de plattegrond van de ander te willen lopen'. Dat vraagt inzicht, kennis en vaardigheden om met deze jongeren om te gaan.

Let er dus op om:

1. hem niet af te laten gaan in de groep
2. geen sorry, spijt of beterschap te vragen en te verwachten
3. in de communicatie de judostijl te hanteren (hoofdstuk 6)
4. waar nodig duidelijk een grens te stellen en die aan te houden
5. waar te maken wat is afgesproken

Hoofdstuk 9 - Ketenpartners

Het buurtpreventieteam is één van de partijen die zich bezig houdt met veiligheid en leefbaarheid. Buurtpreventie heeft primair een signalerende rol. Andere partijen zoals politie en gemeenten leveren vanuit hun wettelijke taak ook een bijdrage aan veiligheid en leefbaarheid en kunnen met deze signalen aan de slag. In onderstaand schema is te zien welke melding bij welke instantie thuishoort. Er kunnen lokale verschillen zijn, maar in de meeste gemeenten is dit de grote lijn.

Algemeen probleem	Concrete probleem	Ketenpartner
Sociale problemen	Armoede Kindermishandeling Spijbelen	Sociaal wijkteam Veilig Thuis Leerplichtambtenaar
Radicalisering	Radicalisering	Ambtenaar openbare orde
Criminaliteit	Veel voorkomende criminaliteit Ondermijnende signalen Hennepplantages Drugs of dealpand Huiselijk geweld	Wijkagent Wijkagent Wijkagent Wijkagent Veilig Thuis
Verkeer	Gevaarlijke situaties	Wijkagent
Openbare orde	Horecaoverlast Geluidsoverlast Jeugdoverlast Straatmuzikanten Bedelen Zwervers Drugsverslaafden Alcoholverslaafden Tippelaars	Boa/politie Politie Jongerenwerker/politie Boa/politie Boa/politie Boa/politie Boa/politie Boa/politie Politie
Overlast	Illegale bewoning Leegstand Parkeerproblemen Illegalen Afval in tuinen huurhuizen Vuilnis op straat Hondenpoep Graffiti Kapot straatmeubilair Defecte straatverlichting Gat in de weg Te snoeien groen	Politie/woningcorporatie Boa Boa Politie Woningcorporatie Boa Boa Politie Buitenbeter-app/site Buitenbeter-app/site Buitenbeter-app/site Buitenbeter-app/site

Een actieve rol voor de gemeente

De inzet en bemoeienis van gemeenten verschilt van plaats tot plaats. Veel gemeenten zijn enthousiast over buurtpreventie-initiatieven, maak daar gebruik van. Het past in het huidige beleid van meer burgerparticipatie en een brede integrale benadering van veiligheid. Het is dan ook goed mogelijk dat de gemeente een faciliterende en ondersteunende rol op zich neemt.

Tips

1. Informeer naar de mogelijkheid om een eigen budget te krijgen voor kleding, materiaal, promotiekosten en preventiemateriaal, flyers en website.
2. Vraag binnen de gemeente om één aanspreekpunt en nodig hem of haar uit om een keertje mee te lopen om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen
3. Zoek contact met het handhavingsteam binnen de gemeente. Bespreek of buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) en buurtpreventieleden elkaar kunnen helpen en versterken, bijvoorbeeld met informatiedeling
4. Veel gemeenten bieden een basistraining aan voor (nieuwe) leden of als opfriscursus. Vraag wat de mogelijkheden zijn.
5. Bespreek de mogelijkheid van ondersteuning van de gemeentelijke communicatieadviseur bij communicatiestrategie van het team
6. Vraag of de gemeente kan meedenken over de keuze van een geschikte coördinator
7. Vraag of de gemeente kan meedenken over hoe het team meer gevarieerd van samenstelling kan worden, bijvoorbeeld hoe jongere en allochtone buurtbewoners erbij betrokken kunnen worden
8. Bespreek met de gemeente de situatie van heterdaad en burgerarrest. Is er wellicht een gezamenlijke lijn?
9. Informeer of de gemeente er voor voelt om de buurtpreventievrijwilligers jaarlijks in het zonnetje te zetten en of ze wil meedenken over de invulling daarvan.
10. Vraag of de gemeente wil nadenken over het organiseren van een bewonersbijeenkomst, waarbij een ex-inbreker wordt ingehuurd in om meer te weten te komen over kwetsbare plekken in de wijk en om bewoners bewust te maken van de noodzaak van preventie.
11. Informeer of de burgemeester of de wethouder veiligheid misschien een ambassadeursrol kan vervullen voor de buurtpreventie; dit kan helpen om meer aandacht te genereren maar ook om zaken beter geregeld te krijgen.

Briefing door de politie

Om als team goed te kunnen werken is het belangrijk om in grote lijnen geïnformeerd te zijn over zaken als overlast, vernielingen en inbraken. De wijkagent kan en mag het team informeren over de criminaliteitscijfers in de wijk. Het is raadzaam om het team regelmatig te laten bijpraten door de wijkagent. Het verdient ook aanbeveling om met de politie goede afspraken te maken over:

1. Informatie-uitwisseling tussen de buurtpreventieteams en politie
2. Werkafspraken tussen wijkagent, boa en buurtpreventieteam-leden
3. Regelmatige samenwerking tussen wijkagent, boa en buurtpreventieteam-leden

Hoofdstuk 10 - Praktijksituaties

Een buurtpreventielid krijgt te maken met allerlei situaties en veel verschillende mensen. Elke situatie is weer net even anders. Toch is er wel een aantal situaties waarmee ieder buurtpreventielid vroeg of laat te maken krijgt. Daarbij zijn grofweg vier manieren van effectief handelen te onderscheiden:

- Niets doen of negeren
- Aanspreken en contact maken
- Politie of gemeente informeren
- Aanspreken, waarschuwen of aanhouden

In welke situatie is welke reactie het meest effectief?

Situatie 1 - Gerommel aan fiets

U ziet in een straat om 17.00 uur voor een woning iemand aan een fiets rommelen en het lukt hem niet om de fiets open te krijgen. Het is een onfris type, muts op. Hij ziet u aan komen lopen en lijkt wat zenuwachtig te worden.

Ook al ziet deze figuur er wat smoezelig uit, er is hier geen sprake van een redelijk vermoeden van schuld. Er zijn geen feiten die daartoe aanleiding geven, dus betrokkene is geen verdachte. U, maar ook de politie zal niet aanhouden. Aanspreken ligt hier voor de hand: 'Meneer, ik zie dat u deze fiets probeert te openen. Is er iets aan de hand?' Als de man vreemd reageert is het goed om dit even door te geven aan de wijkagent.

Situatie 2 - Navigatie in open auto

U ziet in een auto in een woonstraat een navigatiesysteem tegen de voorruit zitten en het autoraampje staat half open.

Vanuit uw dienstverlenende rol en oog voor preventie ligt het voor de hand dat u op zoek gaat naar de eigenaar van de auto. Daartoe kunt u bij enkele bewoners aanbellen, aangeven waarvoor u aanbelt en vragen of zij de eigenaar zijn of die kennen. Mogelijk vraagt u zich af of u dit kunt melden bij bewoners, maar ga in principe van vertrouwen uit. Als u de eigenaar niet kunt opsporen dan kunt u de wijkagent, vragen om de tenaamstelling na te gaan van dit kenteken. Dan kunt u de eigenaar zo vinden.

Situatie 3 - 'Popo'

Er staat een groepje jongeren bij een snackbar. Ze staan hier vaak, ze zorgen voor overlast, spreken jonge meiden intimiderend aan, proberen ouderen bang te maken. De politie heeft sterke aanwijzingen dat ze zich met criminaliteit bezig houden. U kent ze verder niet. Eén van de jongens roept: 'Stoer hoor dat jackie, wilde de popo (straattaal voor politie) jullie niet.'

Als u denkt dat het veilig is kunt u proberen contact te maken. Een goed geplaatste grap kan heel goed werken. Of even stil blijven staan, en bijvoorbeeld vragen 'wil je hem even passen' kan een opening geven. Ga in ieder geval niet in de verdediging of in de aanval. Als blijkt dat ze echt geen contact willen dan kunt u beter doorlopen en het negeren. Het is wel wenselijk om de wijkagent door te geven dat hier een nieuw groepje jeugd staat.

Situatie 4 - De betonschaar

U ziet bij een winkelcentrum iemand in de verte al een paar keer langs een aantal fietsen lopen, hij bekijkt de kettingen van verschillende fietsen. Vervolgens pakt hij een betonschaar en knipt een slot open.

Hier is sprake van een verdachte volgens de wet. U mag aanhouden, maar alleen indien het verantwoord is, zie hoofdstuk 5. Bel 112 zodat de politie z.s.m. kan komen. Neem het uiterlijk van de dader in u op, zodat u zijn signalement aan de politie kunt doorgeven.

Situatie 5 - Winkeldiefstal

U doet uw ronde. U ziet dat een vrouw in het winkelcentrum van haar tasje wordt beroofd. De dader loopt hard lachend weg. Volgens ander getuigen hangt er groepje overlast gevende jongeren rond in het winkelcentrum. U loopt door het winkelcentrum. Na 15 minuten ziet u hem zitten op een bankje met wat vrienden. Het tasje ligt naast hen op de bank.

U belt 112, neemt het signalement zo goed mogelijk in u op en spreekt de vrouw aan om te zien hoe het met haar gaat. De politie komt en gaat ook op zoek naar de dader in de omgeving. U gaat verder met lopen en let op of u de dader ergens aantreft. Aangezien er nog gezocht wordt is er na 20 minuten ook nog sprake van heterdaad. Dus formeel mag u aanhouden, maar alleen als het verantwoord is, zie hoofdstuk 5. Dat is het nu niet, want de dader is niet alleen en de zaak kàn escaleren. Bel direct 112 en neem de dader goed in u op, zodat u zijn signalement kunt beschrijven.

Situatie 6 - Grof vuil

U loopt door de wijk, en u treft een grote hoop grof vuil aan in de Perkstraat.

Afval en grof vuil ophalen is een taak voor de gemeente. U kunt de boa bellen of melden via de gemeentelijke website of de buitenbeter-app. Gaat het alleen om wat blikjes, dan is het probleem sneller opgelost als u het zelf even opruimt.

Situatie 7 - Kanker op man

Er staat een groepje jongeren bij een snackbar. Ze staan hier vaak, ze zorgen voor overlast, spreken jonge meiden intimiderend aan, proberen ouderen bang te maken. De politie heeft sterke aanwijzingen dat ze zich met criminaliteit bezig houden. U kent ze verder niet. Vorige week riep één van de jongens 'Stoer hoor, wilde de popo jullie niet?'. U heeft toen geprobeerd contact te maken maar dat wilden ze duidelijk niet. Nu roepen ze: 'Kanker op man, dit is onze wijk, wie denken jullie dat jullie zijn. Respect!'

Het uitgangspunt is om zoveel mogelijk contact te maken en te onderhouden. Maar in dit voorbeeld is het zinloos; u moet ook aan uw eigen veiligheid denken. Doorlopen en negeren dus. Meld het wel aan de wijkagent.

Situatie 8 - Tuinfeest

U loopt uw ronde en u wordt aangesproken door een bewoner die zegt dat het verderop in de straat bij nummer 6 al een uur lawaaiig is. U hoort luide muziek en harde stemmen uit de tuin van nummer 6 komen. Het is 01.00 uur.

U kunt eerst de klagende bewoner vragen of hij zelf al contact heeft gezocht met de overlastgever. Heeft hij dat al gedaan of wil hij dat niet, dan ligt het voor de hand om zelf contact te zoeken met de eigenaar. Heeft u hem gevonden, dan is het verstandig om een neutrale plek op te zoeken. Daar voelt de overlastgever zich dan minder 'de baas'. Bovendien hebt u minder last van het geluid of van andere bezoekers die zich ermee kunnen bemoeien. Als de eigenaar niet mee wil werken dan belt u de politie 0900-8844.

Situatie 9 - Verboden toegang

In het weekend ziet u een raam van een school open staan. Er staat een bordje verboden toegang voor onbevoegden. Er staat ook een computer achter het raam.

Ook al is het officieel verboden toegang, het is toch raadzaam om even de situatie te bekijken. Probeer dan de beheerder of contactpersoon te bellen. Indien deze niet te bereiken is, dan mag u de computer op een veilige plaats zetten, uit het zicht en het raam sluiten. Dit is een voorbeeld van zaakwaarneming, zie hoofdstuk 5.

Situatie 10 - Kliko

U loopt uw ronde. Het valt u op dat er in deze warme juni maand veel ramen op de eerste verdieping open staan en dat de meeste bewoners hun kliko onder een openstaand raam hebben staan. En van de wijkagent weet u dat er de laatste tijd bijna tweemaal zoveel inbraken zijn als anders.

Veel criminaliteit is gelegenheidscriminaliteit. Dus omdat er een goede en gemakkelijke gelegenheid is, maakt een inbreker daar gebruik van. Dus is het zinvol dat bewoners zelf ook zoveel mogelijk preventieve maatregelen nemen. Ga dus het gesprek aan en leg de bewoner uit hoe gemakkelijk een inbreker binnen kan komen en welke maatregelen hij zelf kan nemen om een inbraak te voorkomen.

Situatie 11 - Verwaarloosde tuin

U loopt uw ronde en u komt langs een achterpad een tuin tegen waar de troep van dozen en afval inmiddels tot over de schutting komt.

Als u weet welke woningbouwvereniging dit huis verhuurt is kunt u hen hierover informeren. Anders even aan de gemeente melden.

Situatie 12 - Auto's met een buitenlands kenteken

U wordt tijdens uw ronde aangesproken door twee bewoners, die melden dat er steeds een auto met een buitenlands kenteken tussen 19.00 en 20.00 uur voor Turfsingel 16 stopt. Er stapt iemand uit die bij dit pand naar binnen gaat. Na 10 minuten komt die persoon weer naar buiten en rijdt snel weg.

Alles wat afwijkt van de normale gang van zaken is voor de politie interessant. En dit soort situaties kan te maken hebben met bepaalde vormen van (georganiseerde) criminaliteit.

Kijk voor meer informatie op <https://www.politie.nl/themas/ondermijning.html>

Dit geval is dit zeker de moeite waard om bij de politie te melden. Geef zoveel mogelijk feitelijke informatie door, zoals kentekens, type voertuig en signalementen.

Bronnen

Vasco Lub (2016). *De burger op wacht*. Kenniswerkplaats Leefbare Wijken.

Door van der Wiele. (23 maart 2016) *De plussen en minnen van buurtpreventie*, Secondant.

Van der Land, Van Stokkum en Boutellier (2014) *Burgers in Veiligheid*. WODC.

Hans Kaldenbach (1999) *Respect!* Prometheus.

M. Akkermans en B. Vollaard (2015) *Effect van het WhatsApp-project in Tilburg op het aantal woninginbraken- een evaluatie*. Universiteit Tilburg.